

Fransum

De kerk van Fransum

Eenzaam staat de kerk van Fransum nu op haar wiepde in het landschap. Het omringende dorp is in de loop der jaren verdwenen. De kerk werd gesticht door de monniken van Aduard, maar na de reformatie raakte de kerk snel in problemen. Vanaf 1601 werd er samengewerkt met de kerk van Den Ham. In 1909 fuseerden beide kerken en werden de diensten naar Den Ham overgeplaatst. Bij de laatste kerkdienst kwam slechts één kerkganger naar de kerk. De predikant wilde aanvankelijk ook de laatste dienst maar afgelasten, maar hiertegen protesteerde de bezoeker: het aantal zou niet uit moeten maken. De pastoor stemde hier mee in, maar wel op voorwaarde dat de kerkganger goed mee zou zingen. Naar verluidt werd het een dienst met veel liederen.



De kerk van Fransum

Een bijzondere preekstoel

Na de reformatie zijn in Nederland acht middeleeuwse preekstoelen bewaard gebleven, waarvan drie gemaakt van baksteen. Het exemplaar in Fransum is de oudste bakstenen preekstoel van Nederland. De overige twee middeleeuwse Groninger preekstoelen staan in de kerken van Woltersum en Vriescheloo: dit zijn houten preekstoelen uit de 16de eeuw. Bij de stoel van Woltersum werd pas in 1964 ontdekt om wat voor bijzonder exemplaar het ging. Bij een schilderbeurt bleek dat onder de verflaag beschilderde houten panelen zaten met een voorstelling van de kruisiging van Jezus.



De preekstoel van Woltersum

De preek centraal

Aan het einde van de veertiende en de loop van de vijftiende eeuw werd het in kerken steeds meer de gewoonte dat de preek werd opgedragen door een speciaal daarvoor aangestelde geestelijke, de predikant. Deze grotere waardering van de preek maakte dat in veel kerken in deze periode een preekstoel kwam. Na de reformatie kreeg de preekstoel een meer centrale plaats in de kerk. Een enkele keer werd ervoor gekozen de preekstoel op het einde te plaatsen en de kerkbanken in de lengte, maar meestal bleef de bestaande situatie uit zuinigheid gehandhaafd. Zo heeft de preekstoel van Fransum alle jaren weten te overleven.



De preekstoel van Fransum

